

Datum
2020-09-29

**Förslag till yttrande över ansökan om tillstånd för vattenverksamhet - utfyllnad vid Norra Hamnen
MN-2020-2938**

Sammanfattning

Malmö stad yrkar om tillstånd enligt 11 kap miljöbalken (1998:808) att få göra en utfyllnad inom ett cirka 24 hektar stort vattenområde i västra delen av Norra Hamnen i Malmö, del av fastigheten Malmö Hamnen 22:164 och del av allmänt vattenområde i direkt anslutning därtill.

Malmö Stad yrkar om tillstånd enligt kap 9 miljöbalken till lagring av avfall, som en del i att samla in, högst 50 000 ton fyllnadsmassor vid ett och samma tillfälle (verksamhetskod 90.30, 29 kap. 48§ miljöprövningsförfordningen).

Miljönämnden framför nedan synpunkter gällande ansökan.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar mark- och miljödomstolen enligt miljöförvaltningens förslag till yttrande.
2. Miljönämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2020-09-29
- Tillståndsansökan daterad 2020-02-10
- Tillståndsansökan (komplettering aktbilaga 14) daterad 2020-06-20
- Bilaga A1(karta)
- Bilaga A2 (karta)
- Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning och teknisk beskrivning
- Bilaga B1 Toxicon -039-19 Naturinventering
- Bilaga B2 Hydrodynamisk modellering
- Bilaga B3 Framtagande av haltkriterier
- Bilaga B4 Samrådsredogörelse
- Bilaga B5 HydroGis Validering, värdeberäkning av marina bottensamhällen

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2020-09-29

Beslutet skickas till

Mark och miljödomstolen, Växjö tingsrätt

Ärendet

Miljönämnden har av mark- och miljödomstolen i Växjö beretts möjlighet att inlämna synpunkter med anledning av ansökan senast den 1 september 2020. Anstånd med att lämna in synpunkter har beviljats av domstolen till 21 oktober 2020.

Bakgrund

Malmö stad har ansökt om tillstånd enligt 11 kap miljöbalken (1998:808) om att få göra en utfyllnad inom ett cirka 24 hektar stort vattenområde i västra delen av Norra Hamnen i Malmö, del av fastigheten Malmö Hamnen 22:164 och del av allmänt vattenområde i direkt anslutning därtill. Ansökan omfattar anläggande av en yttre vall inom vilken utfyllnad av massor kommer att ske upp till nivåer mellan +3 m och +5 m över havet.

Malmö Stad har ansökt om tillstånd enligt kap 9 miljöbalken till lagring av avfall som en del i att samla in högst 50 000 ton fyllnadsmassor vid ett och samma tillfälle.

Utfyllnaden syftar till att utöka stadens markområden i Malmö hamn för att där kunna samla hamnanknutna verksamheter, tunga industrier och logistikföretag som kräver stora ytor och skyddsavstånd, liksom att utveckla området som logistikcentrum och mottagare av kryssningsfartyg. Utfyllnaden möjliggör även etablering av vindkraft på land inom området. Projektet är en del av omvandlingsstrategin för andra delar av Malmö hamn, från hamnverksamhet till blandad bebyggelse. Ansökan görs enbart för själva utfyllnaden och inte för de verksamheter som eventuellt kommer att fylla platsen.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden vill framföra följande synpunkter.

Syftet med ansökan enligt kap 11 miljöbalken - utfyllnad i vattenområde

Miljönämnden anser att det angivna syftet i tillståndsansökan överensstämmer med de delar i översiktsplanen som gäller för området. Malmö stad anger i översiktsplanen att tung industri, logistikföretag och hamnanknutna verksamheter ska lokaliseras i Norra hamnen.

2 kap 6§ miljöbalken

Enligt ansökan finns ett behov av att verksamheterna som planeras ligger i havsnära områden med hamnmöjligheter. Ansökan stämmer överens med översiktsplanen. Det finns även en beslutad Masterplan över hamnen som visar på områdets framtida utveckling och dess behov.

3 kap miljöbalken hushållning med mark och vattenområden

Utfyllnaden och de nya landområden som genereras anses enligt sökanden vara viktig för att möta framtida behov av transporter och verksamheter. Samtidigt ställer miljöbalken krav på god hushållning med mark och vattenområden enligt 3 kapitlet. Miljönämnden förutsätter att markägaren, i det fall tillstånd ges, använder befintliga landområden på ett optimalt sätt.

Hydrodynamisk modell, strömningsmodellens medelbottenströmmar

Som svar på miljöförvaltningens tidigare fråga kring de höga medelströmmarna vid botten i inseglingsrännorna framför sökanden att ”strömmarna är generellt högst vid botten i de djupa områdena i Öresund, eftersom returströmmar längs botten leds i dessa”. Det hänvisas sedan till modellresultaten som visar högst medelbottenhastigheter i djuprännan utanför Landskrona. Miljö-nämnden konstaterar att det finns påståenden som kan vara osäkra och att slutsatsen därav blir att de presenterade sedimentationskartorna bör kompletteras.

Förekomsten av ålgräs och kompensationsåtgärder

Naturinventeringen som sökanden låtit utföra visar på en livskraftig förekomst av ålgräs i norra och södra delarna av utfyllnadsområdet samt i det angränsande området i nordost. Denna kartläggning stämmer väl överens med videoinventeringar som beställts av miljöförvaltningen under 2012 och 2018. Alla ålgräsområden i Malmö bedöms ha både en lokal och regional ekologisk betydelse. Det närliggande ålgräsområdet nordost om den planerade utfyllnaden bedöms ha en täckningsgrad på 50–100% och ligger inom det direkta påverkansområdet för utfyllnadsarbetet. Eventuella kompensationsåtgärder gällande ålgräs bör därför övervägas.

Betongblock som erosionsskydd

Att använda avfall (betongelement/plattor från perronger) som erosionssäkring är ny information i ansökan (tillkom med komplettering till ansökan daterad 2020-06-12). Uppgifter i ansökan behöver kompletteras med avfallens innehåll och bedömning av lämpligheten för det tänkta ändamålet. Uppgifter om behov och tillgänglig mängd uttryckt i siffror behöver kompletteras.

Ansökan behöver också kompletteras med avfallskaraktärisering och avfallsklassning som baseras på provtagning och lakteter. Det är av stor vikt att beakta betongens innehåll av föroreningar undersökt både som totalhalter (med anledning av den kraftiga fysiska påverkan ett erosionsskydd får) och lakbarhetstester.

Ansökan behöver även kompletteras med hur avfallet ska lagras och hanteras på ett ur miljösynpunkt säkert sätt innan det används.

Fyllnadsmassorna

Sökande har som förslag på massor till vallen tänkt sig massor (beräknas till 700 000 m³) från Trafikverkets fyrspårsbygge mellan Arlöv och Lund. Miljönämnden anser att det är sökanden som är strikt ansvarig för att ta reda på vad massorna som är tänkta att användas innehåller och vad det ger för miljöpåverkan. Sökande ansvarar för kontrollen över massornas kvalité och föroreningsinnehåll.

Trafikverkets planerade provtagningsstrategi med prov i orörd jord och med 20 delprov på 100 m sträckning kan vara acceptabel under vissa förutsättningar. Det är en glesare provtagning än vad miljönämnden kräver för en säker klassning av till exempel fyllnad. Men med tanke på att det är naturlig/orörd jord samt att järnvägssträckningen kan ses som ett väldigt långt egenskapsområde och med en 100 meterssektion som en enhetsvolym så bör provtagningen bli någorlunda representativ. Variationen i halter i en enhetlig naturlig jord (till exempel samma lermorän) bör inte vara så stor att den inte kan fångas upp med den typen av provtagning. Det behöver dock framhållas att djupare orörd jord i vissa delområden kan vara påverkad av till exempel klorerade lösningsmedel (ex Arlöv) eller oljeföroreningar. För att säkerställa att djupare jord inte är påverkad behöver en historisk inventering ligga till grund för provtagningen vid områden i anslutning till verksamheter. Där osäkerheter finns i om verksamheter påverkat djupt liggande jord bör även djupare provtagning utföras. En okulär bedömning av schaktbotten efter att banvallen har tagits bort behöver ligga till grund för provuttag. Om man korsar egenskapsområden/jordtyper/föroreningsplymer så bör provtagningen anpassas efter det. Det behöver också tydliggöras hur delproven i enhetsvolymerna tas ut, så att det kan säkerställas att de representerar hela volymen av orörd jord.

Haltkriterier i fyllnadsmassorna

Det haltkriterier som sökande önskar som villkor bygger på resonemang som har en grund i en bedömning av hur pass förorenade sedimenten i omgivningen är – det bör istället bygga på en bedömning av vad naturen tål. Naturvårdsverkets avvikelseklassning är ett försök till mått på hur förorenat ett område är i jämförelse med opåverkade sediment (klass 1–2) men dessa motsvarande halter ger inte ett svar på hur naturen och miljön påverkas av en viss förorening.

Sökande vill få tillstånd till att fylla ut med förorenade massor med haltkriterier över MKM (även för vallen). Halter över MKM önskas för antimon, molybden, Aromat>C-16-C35, bensen, toluen, PCB-7 och tributyltenn. Flera av haltkriterierna som sökande önskar få tillstånd till i fyllnadsmassor och till massor till yttervallen motsvarar över eller tangering av avvikelseklass 5 (dvs mycket hög halt) enligt SGU-rapport 2017:12 och Bedömningsgrunder för miljö kvalitet Naturvårdsverkets rapport 4914.

Ansökan visar inte hur utfyllnaden kommer att påverka det direkta närområdet, vattenförekomsten eller intilliggande vattenförekomster och Öresund.

Verkställighetsförordnande för utfyllnad av vallen

Grumling kommer enligt ansökan främst att ske under anläggandet av vallen. Miljönämnden har noterat att sökande har begärt verkställighetsförordnande. Det är anläggandet av vallen som utgör största miljöpåverkan vad gäller grumlingens effekter på havsmiljön. Metoder för att minimera påverkan i så stor grad som möjligt bör användas utifrån 2 kap Miljöbalken om bästa möjliga teknik.

Lagring av avfall - tillstånd enligt kap 9 miljöbalken

Malmö Stad ansöker om tillstånd enligt kap 9 miljöbalken till lagring av avfall, som en del i att samla in, högst 50 000 ton fyllnadsmassor vid ett och samma tillfälle (verksamhetskod 90.30, 29 kap. 48§ miljöprövningsförordningen). Ansökan behöver kompletteras med en beskrivning av avfallslagringen samt vilka skyddsåtgärder sökande tänker vidta vid avfallslagringen.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Ola Gustafsson
Avdelningschef
Avdelningen för miljö-och hälsoskydd